

EUROPEJSKI INSPEKTOR OCHRONY DANYCH

Streszczenie opinii Europejskiego Inspektora Ochrony Danych na temat wniosku dotyczącego wersji przekształconej rozporządzenia Bruksela II bis

(Pełny tekst niniejszej opinii jest dostępny w wersji angielskiej, francuskiej i niemieckiej na stronie internetowej EIOD www.edps.europa.eu)

(2018/C 120/07)

STRESZCZENIE

Rozporządzenie Bruksela II bis jest podstawą współpracy sądowej w sprawach rodzinnych w Unii Europejskiej. Ustanawia ono jednolite zasady jurysdykcji dla rozwodu, separacji i unieważnienia małżeństwa, a także dla rozstrzygania sporów dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej w sytuacjach transgranicznych. Zasadniczym celem wersji przekształconej rozporządzenia Bruksela II bis jest usunięcie pozostałych przeszkód w swobodnym przepływie orzeczeń sądowych zgodnie z zasadą wzajemnego uznawania i lepsza ochrona dobra dziecka poprzez uproszczenie procedur i zwiększenie ich skuteczności.

Proponowane nowe zasady mają na celu promowanie lepszej współpracy między organami centralnymi, które wymieniają informacje wewnątrz państw członkowskich i między nimi, bez tworzenia jakiegokolwiek systemu IT. Komisja nie konsultowała wniosku z EIOD. Ze względu na obawy zgłaszane podczas dyskusji w grupie roboczej Rady ds. prawa cywilnego, dotyczące relacji między wnioskowaną wersją przekształconą i prawem Unii w zakresie ochrony danych osobowych, Rada formalnie zwróciła się o opinię do EIOD. EIOD z zadowoleniem przyjmuje ten wniosek Rady o konsultację.

Opinia skupia się na konkretnych zaleceniach w sprawie wzmocnienia legalności przetwarzania danych, przewidzianego w art. 63 i 64 wniosku. Dodatkowo EIOD przedstawia zalecenia dotyczące odpowiednich i konkretnych gwarancji ochrony praw podstawowych i interesów osób, których dane dotyczą.

W świetle art. 6 ust. 3 i art. 9 ust. 2 lit. g) ogólnego rozporządzenia o ochronie danych i biorąc pod uwagę kontekst, cel wniosku oraz fakt, że wśród osób, których dane dotyczą, a na które wpływ ma wniosek, są dzieci, EIOD zaleca ujęcie w tym w rozporządzeniu szczególnych klauzul dotyczących celów przetwarzania i typów danych podlegających przetwarzaniu. W szczególności EIOD zaleca wyjaśnienie, czy ramy współpracy ustanowione na mocy rozdziału V wniosku regulują wyłącznie kwestie odpowiedzialności rodzicielskiej, czy obejmują również uprowadzenie dziecka za granicę. Dlatego też, biorąc pod uwagę, że rozdział V zdaje się obejmować obydwa obszary współpracy, a także w celu zapewnienia większej pewności prawa i spełnienia wymogów zasady ograniczenia celu EIOD uważa, że art. 63 ust. 3 można zmodyfikować tak, aby zawęzić cele do „współpracy w określonych przypadkach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej i uprowadzenia dziecka za granicę”. Ponadto EIOD z zadowoleniem przyjąłby wyraźne odniesienie w rozporządzeniu do zasad jakości i minimalizacji danych.

W kontekście obecnego wniosku, EIOD wyraża zadowolenie, że art. 63 ust. 4 przewiduje obowiązek powiadamiania, co do zasady, osoby, której dane dotyczą, o przekazywaniu informacji. Wykonanie obowiązku może zostać odroczone, w ramach wyjątku, do momentu zakończenia realizacji wniosku. To ograniczenie, którego celem jest zapewnienie sprawiedliwej równowagi między prawami osób, których dane dotyczą, do informacji na temat przekazywania i interesami państw członkowskich do wymiany informacji, samo w sobie zdaje się nie budzić zasadniczych wątpliwości z punktu widzenia ogólnych zasad legalności, rzetelności i przejrzystości. Jednakże EIOD uważa, że odniesienie do „prawa krajowego państwa członkowskiego wskazanego we wniosku” może powodować niejasności, ponieważ zdaje się zezwalać na wprowadzanie ograniczeń obowiązku informacji na poziomie krajowym. EIOD zaleca określenie, że odniesienie do prawa krajowego państwa członkowskiego wskazanego we wniosku na podstawie art. 63 ust. 4 nie pozwala na wprowadzanie dalszych ograniczeń prawa do informacji na poziomie krajowym, dzięki czemu konkretny środek mający na celu zapewnienie rzetelności przetwarzania danych osobowych, odzwierciedlony w tym przepisie, byłby stosowany konsekwentnie w całej Unii.

Ponadto EIOD zaleca ustanowienie w rozporządzeniu, co do zasady, prawa dostępu osób, których dane dotyczą, do informacji przekazywanych organowi wnioskującemu państwa członkowskiego. EIOD zaleca oprócz tego, w zakresie, w jakim w szczególnym kontekście wniosku ograniczenia prawa dostępu i poprawy są konieczne, uzupełnienie wniosku o jasne i konkretne przepisy określające „zakres ograniczeń”, zgodnie z art. 23 ust. 2 lit. c) ogólnego rozporządzenia o ochronie danych.

1. WPROWADZENIE I KONTEKST

1. Dnia 30 czerwca 2016 r. Komisja przedłożyła Radzie wniosek dotyczący rozporządzenia Rady w sprawie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich i w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej oraz uprowadzenia dziecka za granicę (wersja przekształcona). Wniosek stanowi wersję przekształconą rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 (tzw. rozporządzenie Bruksela II bis, zwane dalej „wnioskiem”).
2. Rozporządzenie Bruksela II bis jest podstawą współpracy sądowej w sprawach rodzinnych w Unii Europejskiej. Ustanawia ono jednolite zasady jurysdykcji dla rozwodu, separacji i unieważnienia małżeństwa, a także dla rozstrzygania sporów dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej w sytuacjach transgranicznych. Ułatwia swobodny przepływ orzeczeń, dokumentów urzędowych i porozumień w Unii poprzez ustanowienie przepisów dotyczących ich uznawania i wykonywania w innych państwach członkowskich. Obowiązuje od dnia 1 marca 2005 r. we wszystkich państwach członkowskich ⁽¹⁾ z wyjątkiem Danii ⁽²⁾.
3. Komisja oceniła działanie rozporządzenia w praktyce i uznała za konieczne zmienić dokument w sprawozdaniu dotyczącym zastosowania przyjętym w kwietniu 2014 r. ⁽³⁾ Ocena wykazała, że spośród dwóch głównych obszarów objętych rozporządzeniem, kwestii małżeńskich i odpowiedzialności rodzicielskiej, ta druga okazała się powodować poważne problemy. Ponadto Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wydał do tej pory 24 wyroki dotyczące interpretacji rozporządzenia, które zostały uwzględnione.
4. Zasadniczym celem wniosku jest dalszy rozwój europejskiej przestrzeni sprawiedliwości i praw podstawowych w oparciu o wzajemne zaufanie poprzez usunięcie pozostałych przeszkód w swobodnym przepływie orzeczeń sądowych zgodnie z zasadą wzajemnego uznawania i lepsza ochrona nadrzędnego interesu dziecka poprzez uproszczenie procedur i zwiększenie ich skuteczności.
5. W szczególności wniosek uchyla procedurę *exequatur* ⁽⁴⁾ w odniesieniu do wszystkich decyzji objętych zakresem rozporządzenia, wprowadzając w zamian automatyczne uznawanie wszystkich orzeczeń innych państw członkowskich. Wniosek wyjaśnia także pewne kwestie związane z uprowadzeniem dziecka za granicę, mając na celu zwiększenie skuteczności działań na rzecz sprowadzenia uprowadzonego dziecka z powrotem.
6. Nowe zasady mają na celu promowanie lepszej współpracy między organami centralnymi, które wymieniają informacje wewnątrz państw członkowskich i między nimi, bez tworzenia jakiegokolwiek systemu IT. Grupa robocza Rady ds. prawa cywilnego zgłosiła jednak obawy podczas dyskusji na temat relacji między wnioskowaną wersją przekształconą i prawem Unii w zakresie ochrony danych osobowych.
7. Dnia 11 stycznia 2018 r. Rada zwróciła się do EIOD z formalnym wnioskiem o opinię w szczególności w zakresie art. 63 ust. 3 i art. 63 ust. 4 wniosku, dotyczących przepisów w sprawie sposobu, w jaki informacje gromadzone przez organy centralne w sprawach transgranicznych mogą być dalej wykorzystywane i sposobu, w jaki należy zawiadamiać osoby, których dane dotyczą.
8. EIOD z zadowoleniem przyjmuje fakt przeprowadzenia z nim konsultacji przez Radę. Opinia skupia się na przedstawieniu konkretnych zaleceń w celu wzmocnienia legalności przetwarzania danych, przewidzianego w art. 63 i 64 wniosku (sekcja 2). Dodatkowo EIOD przedstawia zalecenia dotyczące odpowiednich i konkretnych gwarancji ochrony praw podstawowych i interesów osób, których dane dotyczą (sekcja 3).

4. WNIOSKI

Legalność przetwarzania

38. Jako główne zalecenie, a także w celu wzmocnienia legalności przetwarzania danych (na podstawie art. 6 ust. 3 i art. 9 ust. 2 ogólnego rozporządzenia o ochronie danych) i biorąc pod uwagę kontekst i cel wniosku, EIOD zaleca wyjaśnić zakres i cel(e) współpracy ustanowionej na mocy rozdziału V wniosku:
  - EIOD zaleca wyjaśnienie, czy ramy współpracy ustanowione na mocy rozdziału V wniosku regulują wyłącznie kwestie odpowiedzialności rodzicielskiej, czy obejmują również uprowadzenie dziecka za granicę. Biorąc pod uwagę, że rozdział V obejmuje obydwa obszary współpracy, a także w celu zapewnienia większej pewności prawnej i spełnienia wymogów zasady ograniczenia celu, EIOD uważa, że art. 63 ust. 3 powinien zostać zmodyfikowany tak, aby zawęzić cele do „współpracy w określonych przypadkach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej i uprowadzenia dziecka za granicę”, wyłączając tym samym „kwestie małżeńskie”, które stanowią drugi główny obszar objęty rozporządzeniem. Definicje „właściwego organu” itd. należy odpowiednio dostosować.

⁽¹⁾ W państwach członkowskich, które wstąpiły do Unii po tej dacie, rozporządzenie obowiązuje od początku ich członkostwa.

⁽²⁾ Dania nie uczestniczy w rozporządzeniu, w związku z czym nie jest nim związana ani nie ma ono do niej zastosowania.

⁽³⁾ COM(2014) 225 final.

⁽⁴⁾ Procedura, na podstawie której orzeczenie zagraniczne musi zostać formalnie uznane przez państwo członkowskie wykonania.

39. Jako dodatkowe zalecenie, mające na celu wzmocnienie legalności przetwarzania danych osobowych:

- EIOD z zadowoleniem przyjąłby wyraźne odniesienie w rozporządzeniu do zasad jakości i minimalizacji danych na mocy art. 64 ust. 1 wniosku.

Odpowiednie i konkretne środki ochrony praw podstawowych i interesów osoby, której dane dotyczą

40. Jako główne zalecenie:

- EIOD zaleca określenie, że odniesienie do prawa krajowego państwa członkowskiego wskazanego we wniosku na podstawie art. 63 ust. 4 nie pozwala na wprowadzanie dalszych ograniczeń prawa do informacji na poziomie krajowym, dzięki czemu konkretny środek mający na celu zapewnienie rzetelności przetwarzania danych osobowych, odzwierciedlony w tym przepisie, byłby stosowany konsekwentnie w całej Unii.

41. Jako dodatkowe zalecenie EIOD sugeruje uzupełnienie wniosku o konkretne środki ochrony prawa osób, których dane dotyczą, do dostępu i poprawy:

- EIOD zaleca ustanowienie w rozporządzeniu, co do zasady, prawa dostępu osób, których dane dotyczą, do informacji przekazywanych organowi wnioskującemu państwa członkowskiego. EIOD zaleca oprócz tego, w zakresie, w jakim w szczególnym kontekście wniosku ograniczenia prawa dostępu i poprawy są konieczne, uzupełnienie wniosku o jasne i konkretne przepisy określające „zakres ograniczeń”, zgodnie z art. 23 ust. 2 lit. c) ogólnego rozporządzenia o ochronie danych.

Bruksela, dnia 15 lutego 2018 r.

Giovanni BUTTARELLI

Europejski Inspektor Ochrony Danych
